

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Karla Šimky a soudkyně JUDr. Miluše Doškové a soudce JUDr. Faisala Husseiniho v právní věci žalobkyně: **I. H.**, zastoupena JUDr. et PhDr. Jaroslavem Padrnosem, CSc., advokátem, se sídlem AK Banskobystrická 68, Brno, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 25, Praha 5, ve věci žaloby proti rozhodnutí žalované ze dne 2. 3. 2020, č. j. X, v řízení o kasační stížnosti žalované proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 28. 4. 2021, č. j. 41 Ad 9/2020-51, ve znění opravného usnesení ze dne 3. 5. 2021, č. j. 41 Ad 9/2020-57,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost žalované **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žalovaná **je povinna** zaplatit žalobkyni na náhradě nákladů řízení 1573 Kč k rukám jejího zástupce, JUDr. et PhDr. Jaroslava Padrnose, CSc., advokáta, do 30 dnů od právní moci tohoto usnesení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

[1] Žalovaná rozhodnutím ze dne 2. 3. 2020, č. j. X (dále jen „rozhodnutí“), zamítla námitky žalobkyně a potvrdila své rozhodnutí ze dne 11. 9. 2019, č. j. X, jímž byla žalobkyni uložena povinnost vrátit přeplatek, který jí vznikl za období od 2. 8. 2017 do 1. 5. 2019 na vdovském důchodu.

[2] Žalobkyně napadla rozhodnutí žalované žalobou u Krajského soudu v Brně. Namítala, že důvody, které vedly žalovanou k rozhodnutí, se nezakládaly na objektivním zjištění skutečností. Žalobkyně především tvrdila, že žila se svým otcem v domácnosti v době, po kterou o otce pečovala. Na podporu svého tvrzení předložila nové důkazy, a to potvrzení Úřadu práce – krajské pobočky v Brně, prokazující dobu péče, usnesení Úřadu práce – krajské pobočky v Brně ze dne 29. 10. 2018, č. j. 345726/2018/BBA, o ustanovení opatrovníka a navrhla svědeckou výpověď přítele a syna žalované.

[3] Krajský soud v Brně rozsudkem ze dne 28. 4. 2021, č. j. 41 Ad 9/2020-51 (dále jen „napadené rozhodnutí“), rozhodnutí žalované zrušil a věc vrátil k dalšímu řízení. Rozhodnutí žalované je nepřezkoumatelné, neboť zcela pominula předložené důkazy

(potvrzení úřadu práce a opatrovnické usnesení) a nezareagovala na námitky proti rozhodnutí o přeplatku na vdovském důchodu a související důkazní návrhy. Krajský soud v Brně uložil žalované zmíněná pochybení napravit.

II. Shrnutí kasační stížnosti žalované a vyjádření žalobkyně

[4] Žalovaná (dále jen „stěžovatelka“) podala proti napadenému rozhodnutí kasační stížnost. Namítá, že žalobkyně v průběhu řízení neprokázala, že by s otcem, o kterého pečovala, žila v domácnosti. Žití v domácnosti s rodičem, o kterého osoba pečuje, je podmínkou pro nárok na vdovský důchod podle § 50 odst. 2 zákona č. 155/1995 Sb., zákon o důchodovém pojištění (dále jen „ZDP“). Domácností se dle § 24 odst. 2 ZDP rozumí skutečné a trvalé společenství osob, které se spolu podílejí na úhradách nákladů. Ačkoliv stěžovatelka vyzvala žalobkyni k doplnění informací formou čestného prohlášení, tato tak neučinila. Dle § 118a odst. 1 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení (dále jen „ZOPSZ“), plyne, že povinností příjemce dávky důchodového pojištění není jen ohlásit rozhodnou skutečnost, ale i vrátit neprávem vyplacenou dávku, o níž příjemce důchodu musel z okolností předpokládat, že mu nenáleží. Stěžovatelka dále upozornila na to, že skutečnost, že žalobkyně o otce pečovala, neznamená, že s ním žila v domácnosti. Předmětem sporu je, zda žalobkyně v období od 2. 8. 2017 do 21. 11. 2018 pobírala vdovský důchod neoprávněně, tedy zda po toto období žila s otcem v domácnosti, nikoliv zda o něj po tuto dobu pečovala. V závěru kasační stížnosti stěžovatelka namítá, že nepovažuje rozhodnutí za nepřezkoumatelné a odkazuje v této souvislosti na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 7. 2011, č. j. 3 Ads 47/2011-82. Navrhuje, aby Nejvyšší správní soud zrušil napadené rozhodnutí a věc vrátil k dalšímu řízení.

[5] Žalobkyně ve vyjádření ke kasační stížnosti ze dne 17. 8. 2021 uvedla, že se plně ztotožňuje s odůvodněním napadaného rozhodnutí a názorem krajského soudu. Nad rámec vyjádření, žalobkyně upozornila, že pojem trvalý pobyt je pojem veřejnoprávní, který má pouze evidenční charakter. Dále připomíná, že stěžovatelce nabídla důkazy na podporu svého tvrzení, a tyto důkazy stěžovatelka ve svých rozhodnutích zcela opomněla.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[6] Podle § 104a odst. 1 s. ř. s. Nejvyšší správní soud odmítne pro nepřijatelnost kasační stížnost ve věci, v níž před krajským soudem rozhodoval specializovaný samosoudce, jestliže svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele.

[7] Kritéria přijatelnosti kasační stížnosti Nejvyšší správní soud vymezil již v usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006-39, č. 933/2006 Sb. NSS. Ta se uplatní též po novelizaci soudního řádu správního, jež institut přijatelnosti kasační stížnosti rozšířila z věcí mezinárodní ochrany na všechny věci, ve kterých před krajským soudem rozhodoval specializovaný samosoudce (usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 6. 2021, č. j. 9 As 83/2021 - 28, č. 4219/2021 Sb. NSS). Kasační stížnost je proto přijatelná v případech, k nimž se judikatura doposud nevyjádřila, v nichž existuje judikatura rozporná (nejednotná), nebo je potřeba učinit judikaturní odklon. Dále je kasační stížnost přijatelná rovněž v případech zásadního pochybení krajského soudu, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele (viz také rozsudek Nejvyššího

pokračování

správního soudu ze dne 11. 6. 2021, č. j. 10 As 154/2021-23, nebo usnesení ze dne 27. 8. 2021, č. j. 9 As 144/2021-31).

[8] Z ustálené judikatury Ústavního soudu plyne, že je v souladu se zásadami spravedlivého procesu (čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod), aby měl účastník řízení možnost mimo jiné navrhnout důkazy, jejichž provedení k prokázání svých tvrzení pokládá za potřebné. Tomuto procesnímu právu odpovídá povinnost soudu nejen o vznesených návrzích rozhodnout, ale pokud návrhům nevyhoví, odůvodnit z jakých důvodů navržené důkazy neprovedl (srov. nálezy Ústavního soudu ze dne 24. 2. 2004, sp. zn. I. ÚS 733/01, nebo nálezy Ústavního soudu ze dne 29. 6. 2004, sp. zn. III. ÚS 569/03).

[9] Důkazy, o kterých nebylo rozhodnuto, popřípadě důkazy, kterými se soud nezabýval, jsou tzv. opomenuté důkazy. Pokud v řízení dojde k opomenutí důkazů, „[t]éměř vždy založí nejen nepřezkoumatelnost vydaného rozhodnutí, ale současně též jeho protiústavnost.“ (nálezy Ústavního soudu ze dne 6. 8. 2008, sp. zn. II. ÚS 881/08).

[10] Nejvyšší správní soud se vyjadřoval k provedení důkazů správními orgány v rozhodnutí ze dne 13. 11. 2009, č. j. 5 As 29/2009-48, ve kterém uvádí, že „není na libovůli správního orgánu, jakým způsobem s návrhy účastníků na provedení důkazů naloží, neboť správní orgán sice není ve smyslu § 52 správního řádu povinen všechny důkazy navržené účastníky provést, pokud však některé z nich neprovede, musí v odůvodnění rozhodnutí uvést, proč se tak stalo. Správní orgán je oprávněn, ale i povinen odpovědně vážit, které důkazy je třeba provést, zda je potřebné stav dokazování doplnit a posuzovat důvodnost návrhů stran na doplnění dokazování. Zásada volného hodnocení důkazů neznamená, že by bylo rozhodujícím orgánu dáno na výběr, které z provedených důkazů vyhodnotí a které nikoli a o které opře skutkové závěry a které opomene.“

[11] Z výše uvedeného plyne, že krajský soud při svém rozhodování vycházel z ustálené judikatury. Stěžovatelka v kasační stížnosti opakuje svou meritorní argumentaci z odůvodnění napadeného rozhodnutí, která však nebyla důvodem jeho zrušení. Nadto je potřeba uvést, že krajský soud nezavázal žalovanou k nějakému konkrétnímu hodnocení věci – pouze konstatoval, že žalovaná se dostatečným způsobem s námitkami žalobkyně, týkajícími se hodnocení skutkového stavu, nevypořádala. Ohledně nepřezkoumatelnosti odkazuje stěžovatelka na obecnou judikaturu Nejvyššího správního soudu k nepřezkoumatelnosti. K tomu však Nejvyšší správní soud uvádí, že krajský soud dostatečným způsobem zdůvodnil, proč považoval vypořádání námitek žalobkyně za podstatné, a proč tady absence tohoto vypořádání vedla k nepřezkoumatelnosti napadeného rozhodnutí. Samotnou absenci vypořádání námitek žalobkyně stěžovatelka nerozpорије. K této argumentaci žalobkyně se stěžovatelka vyjadřuje, ale až v kasační stížnosti. V napadeném rozhodnutí naopak reakce na argumentaci žalobkyně chybí.

[12] Stran přesahu vlastních zájmů z pohledu výše uvedených kritérií stěžovatelka v kasační stížnosti nic netvrdila. Uplatněné kasační námitky neobsahují důvody, které by mohly založit přesah vlastních zájmů stěžovatelky, natož přesah významem podstatný.

Nejvyšší správní soud v napadeném rozhodnutí neshledal pochybení, natož pochybení takového rázu, který by mohla založit přijatelnost podané kasační stížnosti.

IV. Závěr a náklady řízení

[13] Vzhledem k tomu, že krajský soud rozhodl v souladu s ustálenou a jednotnou judikaturou, která poskytuje odpověď na stěžovatelky vznesené kasační námitky, a nepochybil ani při výkladu procesního práva, Nejvyšší správní soud kasační stížnost podle § 104a s. ř. s. odmítl pro nepřijatelnost.

[14] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti Nejvyšší správní soud rozhodl podle § 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s. Ačkoli byla kasační stížnost odmítnuta, což je situace, na kterou obecně pamatuje § 60 odst. 3 s. ř. s., k odmítnutí pro nepřijatelnost dochází na základě zjednodušeného věcného posouzení případu (usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 3. 2021, č. j. 8 As 287/2020-33, č. 4170/2021 Sb. NSS), a proto je na místě rozhodnout o náhradě nákladů řízení podle úspěchu ve věci (viz již citované usnesení Nejvyššího správního soudu č. j. 9 As 83/2021-28).

[15] Žalovaná (stěžovatelka) neměla ve věci úspěch, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení.

[16] Procesně úspěšná žalobkyně má právo na náhradu nákladů řízení. Žalobkyně byla v řízení o kasační stížnosti zastoupena advokátem. Náklady žalobkyně za řízení o kasační stížnosti spočívají v částce, odpovídající odměně advokátovi za zastupování ve výši 1 x 1000 Kč za jeden úkon právní služby, tj. vyjádření ke kasační stížnosti [§ 7 bod 4, § 9 odst. 2 a § 11 odst. 1. písm. d) advokátního tarifu], a dále v paušální náhradě hotových výdajů advokáta ve výši 1 x 300 Kč za jeden úkon právní služby (§ 13 odst. 4 advokátního tarifu). Vzhledem k tomu, že zástupce žalobkyně je plátcem DPH, zvyšuje se náhrada nákladů řízení o tuto daň ve výši 21 %. Celkem tedy náhrada činí 1573 Kč. Ke splnění povinnosti náhrady nákladů řízení žalobkyni stanovil Nejvyšší správní soud žalované přiměřenou lhůtu.

P o u č e n í: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 29. listopadu 2022

JUDr. Karel Šimka
předseda senátu